

MINNINGARHALD

ongin panikkur var«, minnst Berg-tóra.

Ein hægri makt

Veðrið var av tí fagrasta, so tað var ongin trupulleiki hjá teimum flestu at vera á dekkinum á Claru Mærsk, tá skipið helt leiðina fram til Hong Kong.

»Tað var so løgið, tí Clara Mærsk og øll tey skipini rullaðu altíð illa, eisini í góðum veðri. Tey høvdu ong-ar stabilisatorar ella sovorðið. Men hon rørði seg ikki, tá vit lögdu upp at síðuni á søkkandi skipinum og hesar dagarnar, vit sigldu til Hong Kong við øllum flóttafólkunum umborð. Vanligar dagar høvdu vit ikki kunnað lagt upp at síðuni á nøkrum øðrum skipi. Tað tosaðu vit ofta um, at tað var undarligt; ein hægri makt man hava verið við okkum«, sigur Bergtóra frá.

Frá øðrum keldum vita vit, at hon gjørdi eitt stórt arbeiði umborð á Claru Mærsk á ferðini til Hong Kong við øllum flóttafólkunum. Men lítillátin sum hon er, ger Berg-tóra lítið burturúr sínum egna leik-luti.

»Sjálvandi hjálpti man til, tá brúk var fyri tí. Eg hevði fingið eina lítla smágentu upp á kamarið, sum græt so øgiliga illa. Hovmeistarin kom við henni. Henda gentan fekk navnið Clara, uppkallað eftir skip-inum, og eg gjørdi henni klæði burt-ur úr einum laki.«

»Eg vildi so geva henni sukur-vatn og fór niður í kabússuna at gera hetta. So bleiv eg forvitin og hugdi inn í officersmessuna. Har sat ein kona, og eg sá, at hon skuldi hava barn. Og so átti hon bara knappliga. Sovorðnar hendingar minnst man serliga væl«, sigur hon.

Ring støða

Áðrenn Clara Mærsk kom til hjálp-

Bergtóra Olsen er 89 ár, men minninum feilar onki

ar, hevði panikkur verið umborð á Truong Xuan. Skipið var ovfyllt av fólki og søkkandi, støðan var sera ring, og onkur fólk vóru í ótta og máttloysi lopin í havið og druknað.

Men ongin doyði ella bleiv álvars-liga sjúkur, eftir at flóttafólkini vóru komin umborð á Claru Mærsk.

»Onkur var eitt sindur ússalig-ur, men onki at tosa um, og ikki meira, enn hvat Anton og yvir-stýrimaðurin sjálvir kundu taka sær av«, sigur Bergtóra.

Ferðin til Hong Kong tók hálvtt triðja samdøgur, og flóttafólkini fingtu rís og eitt sindur av suppu at eta.

»Tað var ríkiligt av rísi umborð, tí ein stórur partur av manningini var asiatar, ið fyri tað mesta eta rís.

Tað gekk alt gott og friðarliga fyri seg, og flóttafólk stóðu sjálv fyri at býta matin út, sum hovmeistarin hevði gjørt.«

Og tað sum fer niður, skal eisini út aftur so ella so, men reinførið var ongantið nakar trupulleiki.

»Eg gangi út frá, at tey gjørdtu tað, sum gerast skuldi, á dekkinum, og tí lá spulislangan eisini alla tíðina eftir dekkinum. Men tey vóru ógvuliga reinfør. Tað var ikki til at síggja, at so nógv fólk høvdu verið umborð, tá eg aftaná sá sa-longina. Hon hevði sæð verri út enn hetta eftir okkurt gildið í New York«, flennir Bergtóra.

Stórfingin móttøka

Clara Mærsk kom til Hong Kong

við flóttafólkunum sunnukvøldið 4. mai, og móttøkan var stórfingin.

»Sjálvt hægsti leiðarin har kom umborð, og áhugin hjá pressuni var stórur. Anton var eisini í sjónvarp-inum og greiddi frá allari hend-ingini«, sigur Bergtóra.

Aftaná hava ymiskar meiningar verið um, hvussu nógv flóttafólk vórðu bjargað av Truong Xuan og umborð á Claru Mærsk.

Almenna talið, sum myndugleik-arnir í Hong Kong góvu upp, eftir at flóttafólkini vóru komin í land har, var 3.628 vietnamesisk flóttafólk.

Men tey vóru fleiri, er Bergtóra sannførd um.

»Manningin á Claru Mærsk taldi tey, tá tey fóru í land. Eg var sjálv á brúnni, tá yvirstýrimaðurin kom upp og segði við Anton, at nú vóru øll farin í land, og at tey vóru 4.400 fólk tilsamans«, sigur Bergtóra.

Róligur og lítillátin

Clara Mærsk helt síðani fram á ætlaðu rutuni, og tá skipið 10. juni aftur kom til New York, vóru skip-ari og manning av álvara hátíðar-hildin, bæði av reiðaríi og donsku myndugleikunum.

Tá fekk Anton millum annað handaðan tignarliga »Dannebrogs-or-den« frá Margrethu drotning.

Stillførur, róligur og lítillátin, sum hann var, gjørd Anton sjálvur tó ongantið nakað hóvasták burtur úr bragdinum. Tvørturímóti.

»Hann segði, at hatta var yvir-staðið, og so var tað yvirstaðið. Hann stillaði upp og greiddi frá hendingini beint aftaná, sum hann helst hevur hildið seg havt skyldu til, men síðani tímdi hann ikki at tosa meira við pressuna um tað. Hann svaraði heldur ikki teimum nógvu brøvunum, hann fekk frá takksomum flóttafólkum, ið vóru bjargað. Ikki tí, at hann ikki hevði virðing fyri teimum, men tí, at

tað var yvirstaðið, og at hann ikki hevði havt tíð til annað, um hann fyrst byrjaði at svara brøvum og kortum«, greiðir Bergtóra frá um mann sín.

Fleiri bjargingar

Stutt eftir fór hann umborð á And-ers Mærsk sum skipari, og eisini við tí skipinum steðgaði hann fleiri ferðir á at taka flóttafólk, ið róku á havinum.

»Anders Mærsk sigldi eina rutu frá Hong Kong til Singapore, og einastaðni var eitt, teir kallaðu fyri stoppistaðið. Hvønn sunnudag um døgverðatið vóru flóttafólk har í smáum bátum. Anton tók fleiri teirra upp, tað vóru eisini viet-namesar, ikki so nógvur í senn, men upp í eini 30 kundu tey vera. Tað var ikki bara hann, sum tók flóttafólk upp har, men fleiri skiparar gjørdtu tað sama.«

»Anton hevði sjálvandi við síni útbúgving lært, at hann hevði skyldu at hjálpa fólki, sum vóru neyðstødd á havinum. Men hann ivaðist heldur onga løtu í at bjarga teimum, tí sum hann segði, at um hann einaferð kom í somu støðu sum tey, so væntaði hann eisini at verða hjálptur«, sigur Bergtóra.

Aftur samband

Sjálv hevði Bergtóra umvegis jóla-kort samband við fleiri av teimum bjargaðu í nógv ár eftir hendingina. 120 av flóttafólkunum fingtu frið-skjól í Danmark, har Bergtóra og Anton búðu, men hon hitti ongan-tíð nakran av teimum.

Við árunum fjaraði eisini við jólakortunum, men nú hevur nýggja samskiftstøknin gjørt, at samband aftur er.

Fyri nakað síðani vendi ein kvinna sær til Runavíkar Komm-unu, sum aftur setti seg í samband við verdóttir Bergtóru. Verdóttirin hevur so svarað flóttafólkunum, tá tey hava vent sær til hennara, og síðani hava onkur verið í Føroyum og vitjað Bergtóru og hennara familju á Toftum og eisini verið á grøvini hjá Antoni í heimbygðini Rituvík.

Búsettust á Toftum

Tá Anton í 1947 fór at sigla í danska handilsflotanum, fluttu tey til Dan-markar at búgva. Hann fór í land í 1985, og í 1995 fluttu tey heim aftur til Føroya, eftir at Anton var vorðin sjúkur av eini heilabløðing seint árið fyri.

Tey búsettust á Toftum, har dótturin Susan og tann eini son-urin, Jógvan, búðu. Hin sonurin, Andreas, býr í Svøríki. Bæði Susan og Jógvan eru síðani deyð.

Anton var føddur 14. mars 1921 og doyði 16. mars 1996, tveir dagar eftir sín 75 ára føðingardag. Stutt eftir tað flutti Bergtóra niður aftur til Danmarkar. Men í 2002 flutti hon heim aftur, og hevur síðani búð á Toftum.

Bergtóra er fødd 26. september 1926.

Vietnamesiski coastarin Truong Xuan var í so ringum standi, longu tá tað fóru úr Saigon, at maskinan skjótt gekk fyri – helst var hon saboterað. Skipið rak á land og mátti sleipast til havs